

CHOROBY

chorować/zachorować	→ (na co?) na grypę, anginę, zapalenie oskrzeli
chory (przym.) ≠ zdrowy	
chory (rzecz.) ≠ zdrowy	
choroba	→ podatny (na co?) na choroby
	→ odporny (na co?) na choroby
	→ (jaka?) zakaźna, wirusowa, przewlekła, nieuleczalna, śmiertelna
	→ zapobiegać/zapobiec (czemu?) chorobie
zarażać się/zarazić się	→ (czym? od kogo?) grypą od kolegi
zarazek	
wirus ≠ bakteria	
infekcja wirusowa, bakteryjna	
choroby:	grypa, angina, zapalenie oskrzeli, ospa, białaczka, reumatyzm, gruźlica
przypadłości:	przeziębienie, niestrawność, trądzik, alergia = uczulenie
rak (nowotwór)	→ (jaki?) złośliwy, niezłośliwy (łagodny)
	→ nowotwór może: dawać/dać przerzuty
system odpornościowy	→ wzmacniać/wzmocnić (co?) ≠ osłabiać/osłabić (co?) system odpornościowy
szczepić/zaszczepić	→ (kogo? co? przeciw czemu?) dziecko przeciw grypie, zapaleniu wątroby
szczepienie	
szczepionka	

A Proszę ułożyć poniższe wyrazy tak, by utworzyły historię Oli.

Ola na często zdrowiu zapada. Jest choroby zwłaszcza podatna na bardzo w okresie jesienno-zimowym. Atakują różne ją bakterie wirusy i. Ola system ma odpornościowy osłabiony. Musi dobrze się odżywiać, żeby go wzmocnić. rozważyć też Powinna, czy w tym roku zaszczepić nie się grypie przeciw. W chorowała prawie zeszłym roku trzy przez tygodnie.

Ola często zapada na zdrowiu. _____

Objawy (symptomy)

objaw/symptom	→ (czego?) choroby
ból	→ (czego?) ucha, gardła, brzucha
bólowy	→ środek przeciwbólowy
boleć	
mdłości	
wymioty	→ wymiotować/zwymiotować = zwracać/zwrócić (co?) jedzenie, pokarm
dreszcze	
gorączka = temperatura	→ mierzyć/zmierzyć (co?) temperaturę
kaszel	→ (jaki?) suchy, mokry
katar	
wysypka	→ wysypka może: pojawiać się/pojawić się (na czym?) na skórze, na ręce, na twarzy
przytomny	
przytomność	→ tracić/stracić ≠ odzyskiwać/odzyskać (co?) przytomność
mdleć/zemdleć	

B Jakie są objawy chorób i przypadłości? Proszę spróbować uzupełnić poniższą tabelkę.

PRZEZIĘBIENIE	GRYPA	NIESTRAWNOŚĆ	ALERGIA
gorączka			

Lekarstwa

tabletki/pigułki	→ (od czego?) od bólu głowy, (do czego?) do ssania
kapsułka	
krople	→ (do czego?) do oczu, do nosa
maść	
syrop	→ (na co?) na kaszel
zastrzyk	
efekty/skutki uboczne	→ powodować/spowodować (co?) skutki uboczne
lekarstwo	→ zażywać/zażyć (co?) = brać/wziąć (co?), połykać/połknąć (co?) lekarstwo

Obrażenia i urazy

obrażenia	→ odnosić/odnieść (co?) obrażenia
łamać/złamać	→ (co?) rękę, nogę, palec
skręcać/skręcić	→ (co?) rękę, nogę
mieć (co?) rękę, nogę (w czym?) w gipsie	
skaleczyć się	
skaleczenie	
rana	→ rana może: goić się/zagoić się (wygoić się), ropieć
ranić się/zranić się	
guz	→ nabić sobie (co?) guza
siniak	
oparzenie	
oparzyć się	
bandażować/zabandażować	→ (co?) rękę, ranę
bandaż	

Inne

ubezpieczać się/ubezpieczyć się	→ (od czego?) od kosztów leczenia, od następstw nieszczęśliwych wypadków (NW), od odpowiedzialności cywilnej (OC)
ubezpieczenie zdrowotne	
ubezpieczony (przym.)	
ubezpieczony (rzecz.)	osoba, która może bezpłatnie korzystać z państwowej opieki zdrowotnej

Lekarze

leczyć/wyleczyć	
lekarski	→ gabinet lekarski
lekarz (M)	→ rodzinny, pierwszego kontaktu
lekarka (K)	lekarz internista (lekarz ogólny) ≠ lekarz specjalista
 badać/zbadać	→ (kogo? co?) pacjenta, chorego
mierzyć/zmierzyć	→ (komu?) pacjentowi, choremu (co?) temperaturę, ciśnienie

D Co robi? Czym się zajmuje?

1. reumatolog	___	a. leczy ludzi w podeszłym wieku
2. stomatolog	___	b. leczy choroby gardła
3. okulista	___	c. prowadzi operacje
4. ortopeda	<u>7</u>	d. leczy chore stawy
5. chirurg	___	e. zajmuje się chorobami nowotworowymi
6. laryngolog	___	f. leczy dzieci
7. onkolog	___	g. leczy zęby
8. pediatra	___	h. składa złamane kości
9. ginekolog	___	i. zajmuje się chorobami kobiecymi
10. geriatra	___	j. leczy oczy

I Proszę dopasować objawy choroby do jej nazwy.

A.

0. *alergia* i

1. ospa ___

2. przeziębienie ___

3. angina ___

4. niestrawność ___

5. AIDS ___

6. białaczka ___

7. trądzik ___

8. grypa ___

B.

a. na twarzy, czasem na plecach osoby chorej pojawiają się czerwone krosty, które nieładnie wyglądają; takie problemy ze skórą mają zazwyczaj ludzie młodzi

b. osoba chora ma katar, kaszle, ale nie ma wysokiej gorączki

c. osoba chora ma bardzo wysoką gorączkę i bardzo boli ją gardło

d. osoba chora całkowicie traci barierę immunologiczną

e. we krwi osoby chorej jest zdecydowanie za mało czerwonych ciałek krwi

f. osoba chora ma podwyższoną temperaturę, na jej skórze pojawiają się krosty, które potem zamieniają się w strupy; nie wolno ich drapać, bo wtedy pozostaną blizny; choroba zakaźna, na którą najczęściej chorują dzieci

g. osoba chora ma problemy z żołądkiem, ma mdłości i może czasem wymiotować

h. osoba chora ma wysoką gorączkę, ma dreszcze, bolą ją głowa, gardło i wszystkie mięśnie; wirusowa choroba zakaźna

1. organizm osoby chorej reaguje na określoną substancję, np. kurcz, kwitnące trawy, orzechy; najczęstszymi objawami są katar i/lub wysypka

II Proszę uzupełnić brakujące wyrazy, pamiętając o ich poprawnej formie.

Przykład: Jeśli się przewrócisz, możesz się potłuc i będziesz miał siniaki.

- Idąc po śliskiej drodze, powinieneś uważać, bo możesz się przewrócić i _____ nogę.
- Ten nóż jest bardzo ostry. Uważaj, bo możesz się _____.
- Uważaj! Czajnik jest bardzo gorący! Nie _____ się!
- Złamał pan nogę. Musimy założyć _____.
- Tę ranę trzeba przemyć, a następnie _____.
- Jest taka blada. Chyba zaraz _____.
- Nie wiem, co jej jest. Na całym ciele ma brzydką czerwoną _____. Może to jakaś alergia?
- Ta rana nie chce się _____. Wygląda brzydko i chyba zostanie po niej duża blizna.
- Co wywołuje tę chorobę? Prawdopodobnie to nie bakteria, a jakiś _____.
- Jeśli będziesz robił wszystko, co zalecił ci lekarz, na pewno szybko _____.

III Proszę zaznaczyć, które z podanych zdań są prawdziwe.

Przykład: Lekarz pediatra leczy dzieci.

P F

1. Jeśli człowiek zemdlał, to znaczy, że jeszcze nie stracił przytomności.	P F
2. Dreszcze często towarzyszą wysokiej gorączce.	P F
3. Jeśli ktoś jest podatny na przeziębienia, to znaczy, że rzadko się przeziębia.	P F
4. Choroby zakaźne mogą wywołać epidemię.	P F
5. Jeśli Romek zaraził się grypą od Eli, to znaczy, że Romek już jest chory.	P F
6. Na ospę i odrę najczęściej chorują małe dzieci.	P F
7. Szczepienie chroni nas przed chorobą.	P F
8. Jeśli lekarstwo powoduje skutki uboczne, to znaczy, że w trakcie jego stosowania mogą pojawić się niepożądane reakcje organizmu.	P F
9. Jeśli mamy problem z oczami, lekarz może przepisać nam maść do oczu.	P F
10. Jeśli ktoś odniósł obrażenia, to znaczy, że jest ranny.	P F
11. Wysypka to infekcja dróg oddechowych.	P F
12. Jeśli ktoś ma mdłości, to znaczy, że jest mu niedobrze.	P F

Czy znaczenie podanych par jest takie samo (TS), czy różne (R)?

Przykład: lekarz pediatra – lekarz chorób dziecięcych

TS R

1. wracać do zdrowia	– wyzdrowieć	TS	R
2. choroba zakaźna	– choroba, która może wywołać epidemię	TS	R
3. odzyskać przytomność	– zemdleć	TS	R
4. mdłości	– symptomy niestrawności	TS	R
5. zapobiegać chorobie	– podejmować działania w trakcie choroby	TS	R
6. powikłania	– komplikacje w wyniku choroby	TS	R
7. skaleczyć się	– uderzyć się mocno w głowę	TS	R
8. lekarz ogólny	– internista	TS	R
9. podnosić odporność	– być bardziej podatnym na choroby	TS	R
10. oblać się wrzątkiem	– oparzyć się	TS	R
11. siniak	– czerwona wysypka na ciele	TS	R
12. skutki uboczne	– rezultaty badań	TS	R